

Solbærsorter

Varieties of black currant

K. Kaack og I. Groven

Resumé

På forsøgsarealer ved Hornum er der blevet udført markforsøg med 47 solbærsorter. Formålet har været at udvælge nogle sorter med et rimeligt udbytte og med nogle egenskaber, der gør dem velegnede til mekanisk høst og til fremstilling af solbærsyltetøj og solbærsaft.

Da der kun har været anvendt én planteafstand, og da individvariationen var meget stor, var det ikke muligt at vælge sorter under særlig stor hensyntagen til bærudbytte. Ved brug af kriterier for egnethed til mekanisk høst, dyrkningsegenskaber og smagsmæssig kvalitet blev der udvalgt 4 sorter, der kan anbefales til dyrkning. Disse sorter er: 'Baldwin', 'French Janzen', 'Wellington xxx' og 'Wallace Seedling'.

Nøgleord: Solbærsorter, mekanisk høst, kvalitet.

Summary

Three varieties of black currant were selected according to their suitability to mechanical harvesting and to processing of juice or jam. The 4 varieties recommended are: 'Baldwin', 'French Janzen', 'Wellington xxx' and 'Wallace Seedling'. Yield records have not been the main factor in the selection, as the plant material showed great variation and the spacing was not optimal for all varieties.

Key words: Varieties of black currant, mechanical harvesting, quality.

Indledning

For at kunne gennemføre en rationel og økonomisk tilfredsstillende dyrkning og forarbejdning af solbær er der nogle forudsætninger, som skal være opfyldt. Disse er et højt bærudbytte, mulighed for mekanisk høst og en tilfredsstillende råvarekvalitet.

Et højt bærudbytte er især betinget af sortsvalg og af dyrkningsmetodik.

Mulighederne for mekanisk høst afhænger af de samme egenskaber som nævnt ovenfor og desuden af maskinudviklingen. Maskinel høst kan gennemføres, således at der opnås en tilfredsstillende råvarekvalitet (*Eidstuen*, 1972), men det kræver blandt andet, at buskenes form er velegnet (*Petersen*, 1977).

Råvarekvaliteten afhænger især af sortsegenskaberne, men også af dyrkningsmetodikken, herunder specielt valg af høsttidspunktet (*Groven*, 1971, *Vang-Petersen & Kaack*, 1977).

Formålet med det forsøg, som omtales i denne beretning, har været at vurdere 47 solbærsorters egnethed til dyrkning i plantager med henblik på maskinel høst og anvendelse af bærrerne til fremstilling af saft og marmelade.

Materialer og metoder

I 1970-71 indsamledes 47 sorter fra planteskoler i ind- og udland. I 1972 fandt udplantning sted på let, sandmuldet jord ved Institut for Landskabsplanter, Hornum. Som planteafstand blev be-

nyttet 3,0 × 1,3 m. Der blev anlagt 3 fællesparceller med 2 buske pr. sort.

I forsøgsperioden blev gødskning og sygdomsbekæmpelse gennemført efter behov og efter gældende praksis. Renholdelse af arealet skete udelukkende ved anvendelse af ukrudtsmidler, dels med simazin tidligt om foråret og dels med Reglone/Gramoxone efter behov i vækstsæsonen. Beskæring blev indskrænket til det mindst mulige. I 1975–77 blev der ikke beskåret. Til bedømmelse af meldugangreb blev meldugsprøjtning udeladt i 1977. Vurdering af meldugmodtagelighed blev baseret på resultater fra dette år.

I forsøgsperioden blev der registreret udbytte (kg/buske), bærvægt, antal bær pr. klasse samt blomstrings- og høstdatoer. Ved forsøgets afslutning, blev der foretaget bedømmelse af buskstørrelse, buskenes åbenhed og buskenes oprethed. Modningsensartethed og bærbeskadigelse blev vurderet på den høstede råvare. Egenskaber hos buske og bær blev udtrykt ved anvendelse af følgende karakterskalaer, der er baseret på modificerede UPOV-retningslinier (UPOV, 1976).

<i>Buskenes størrelse</i>		<i>Buskenes åbenhed</i>	
meget kraftig	4	meget åben	4
kraftig	3	åben	3
lidt svag	2	tæt	2
svag	1	meget tæt	1
		<i>Bærrenes modningsensartethed</i>	
<i>Buskenes oprethed</i>		ensartet	4
meget opret	4	lidt uensartet	3
opret	3	meget uensartet	2
udbredt	2	helt uensartet	1
nedliggende grene	1		
		<i>Meldugangreb</i>	
<i>Beskadigelse ved maskinel høst</i>		meget kraftigt	4
temmelig meget	4	kraftigt	3
meget	3	moderat	2
lidt	2	lidt/slet ikke	1
slet ikke	1		

Af den høstede råvare blev der udtaget prøver til råvareanalyser og til fremstilling af saft og marmelade.

Bærrene blev dybfrosset og opbevaret ved +25°C, indtil de blev forarbejdet og analyseret efter ca. 4 måneders forløb.

Der blev fremstillet marmelade med 35 pct. frugt, 65 pct. tørstof (refraktometrisk) og pH 3,0. Saften blev justeret til et sukkerindhold på 30 pct. Færdigvarerne blev lagret og bedømt ved 20°C. Den smagsmæssige bedømmelse, der blev udført af 8 dommere, gennemførtes ved en intensitetsbedømmelse således som beskrevet af *Kaack* (1972). Marmeladen blev serveret direkte fra glassene, medens saften blev fortyndet 3 gange med ledningsvand (20°C).

Der blev kun foretaget organoleptisk bedømmelse af de i smagsmæssig henseende mest ukendte sorter. For at kunne drage sammenligninger blev der dog medtaget nogle bedre kendte sorter.

Råvarenes sukkerindhold blev bestemt ved refraktometri, og syreindholdet blev bestemt som titrerbar syre (pH 8,1) og beregnet som citronsyre (g/100 g).

Indholdet af anthocyaniner (røde farvestoffer) blev bestemt spektrofotometrisk (530 nm) på en svovlsur methanolekstrakt. Koncentrationen blev udtrykt som relativ absorbance (farveintensitet) med absorbance for 'Risager' sat til 1,0.

Ascorbinsyreindholdet blev bestemt ved potentiometrisk titrering med dichlorindofenol således som beskrevet af *Christensen* (1980). I sortsbeskrivelserne er angivet smag af rå bær.

Resultater

I tabel 1 er sorterens udbytte anført for de 4 forsøgsår, og der er vist gennemsnitsudbytte af alle år. De angivne værdier for buskvariation viser, at denne har været meget stor for flere sorter. Dette har medført, at det ikke var muligt at finde signifikante forskelle på sorterens udbytte.

I tabel 2 er opført resultater fra bedømmelse for buskstørrelse, buskform m.m. Med undtagelse af oprethed, hvor der ikke er forekommet sorter med stærk opret vækst, er begge yderpunkter af de anvendte karakterskalaer repræsenteret.

I tabel 3 findes resultater fra analyser af råvarer og fra smagsmæssig bedømmelse af solbærmarmelade for solbærsmag. Der er beregnet gennemsnit for resultater fra 1975 og 1976. Af hensyn til at kunne foretage sammenligninger er der i tabel 3 medregnet resultater fra tidligere undersøgelser,

Tabel 1. Bærudbytte i fire forsøgsår og gennemsnit af disse
Yield of berries for four years and average yield

Sort variety	nr. no.	Udbytte kg/busk yield kg/bush				gns. av.	Udbytte ton/ha yield ton/ha gns., average	Buskvariation variation coefficient of bush yield
		1974	1975	1976	1977			
Rus nr. 6	1.	1.8	3.8	4.2	2.9	3.2	8.1	63.70
Boskoop Giant	2.	1.5	4.8	4.0	4.1	3.6	9.2	39.19
Rosenthals L. Schwarze	3.	1.3	5.1	4.0	3.8	3.5	9.1	43.70
Baldwin	4.	0.7	4.6	2.6	3.9	3.0	7.6	38.50
Risager	5.	3.7	3.2	6.6	4.7	4.5	11.7	32.15
Frøkjær	6.	1.9	4.5	3.6	3.2	3.3	8.4	36.11
Laxton Tinker	7.	1.6	3.6	4.2	4.4	3.4	8.8	48.29
Amos Black	8.	0.8	3.3	4.2	3.5	2.9	7.5	44.97
French Janzen	9.	2.4	3.9	3.6	4.1	3.5	9.0	23.82
Wellington xxx	10.	0.4	5.0	2.1	4.9	3.1	8.2	45.49
Wallace Seedling	11.	0.7	6.3	3.6	5.3	4.0	10.2	29.25
Silvergietær	12.	1.7	2.3	3.1	3.0	2.5	6.4	62.49
Mendip Cross	13.	0.3	3.6	2.3	3.3	2.4	6.2	59.89
Westwick Choice	14.	0.7	5.0	1.8	3.2	2.7	6.8	59.49
Baldwin Hilltop	15.	1.0	4.5	3.1	4.5	3.3	8.4	28.17
Goliath	16.	1.4	4.1	3.4	2.4	2.8	7.2	39.45
Malvern Cross	17.	0.5	3.4	2.9	4.5	2.8	7.6	73.91
Cotswold Cross	18.	0.7	4.3	4.9	4.6	3.6	9.2	70.27
Edina	19.	0.9	3.2	2.7	2.5	2.3	5.9	70.74
Roodknop	20.	1.6	2.6	2.7	4.8	2.9	7.5	44.71
Brødtorp	21.	1.8	3.7	6.0	3.3	3.7	9.5	28.27
Wellington Blangsted	22.	2.0	4.1	4.6	4.2	3.7	9.5	51.46
Daniels September	23.	2.0	4.3	5.0	4.8	4.0	10.3	34.96
Westwick Triumph	24.	1.1	3.0	2.2	2.2	2.1	5.5	50.29
Docz Altaja	25.	1.3	0.7	2.0	1.5	1.4	3.5	36.90
Ukraina	26.	1.3	2.3	1.9	3.6	2.2	5.7	31.28
Ribes ussuriense	27.	0.5	1.0	2.1	0.6	1.1	2.7	31.74
Golubka	28.	0.3	4.0	3.8	2.1	2.5	6.5	101.04
Bialoruska	29.	0.9	0.7	0.6	1.1	0.8	2.1	45.35
Loszyckaja	30.	1.3	2.3	1.8	4.1	2.4	6.1	40.22
Nr. 1	31.	0.6	3.7	3.4	1.5	2.3	6.1	33.80
Kolchoznaja	32.	0.2	2.5	2.8	3.3	2.2	5.6	24.19
Wystawocznaja	33.	0.3	4.0	6.4	3.3	3.5	8.9	34.63
Sopernik	35.	1.5	3.6	5.1	2.6	3.2	8.2	43.18
Pamięt Mieczurina	36.	1.7	2.2	5.5	4.5	3.5	8.9	22.69
Stahanowka	37.	0.7	1.9	1.9	2.6	1.8	4.5	-
Naples	38.	1.8	2.8	3.5	4.1	3.0	7.7	26.53
Lepaan Musta 306	39.	1.2	2.9	3.9	2.4	2.6	6.7	36.25
Pilemølle 1	40.	1.5	3.1	4.1	4.5	3.3	8.4	35.92
Pilemølle 2	41.	1.6	3.2	3.9	4.6	3.3	8.8	33.05
Ri 1758	42.	1.4	2.3	5.3	3.5	3.1	8.0	26.15
Ontario	43.	2.0	3.1	4.9	3.5	3.3	8.6	24.32
Saunders	44.	1.6	2.4	4.0	3.7	2.9	7.5	43.23
Ri 1800	45.	2.2	4.1	7.3	4.8	4.6	11.8	54.98
Topsy	46.	1.4	3.6	4.9	4.2	3.5	9.0	37.37
Øjebyn	47.	3.2	4.2	4.3	4.7	4.1	10.5	36.64
LSD _{5%}						0.5	1.2	

Tabel 2. Karakter for størrelse, åbenhed, oprethed, modningsensartethed, ødelæggelse ved maskinel høst og meldugangreb

Points for size, openness, uprightness, maturity, damage at harvest, and mildew

	Sort nr. <i>variety</i>	Størrelse <i>size</i>	Åbenhed <i>openness</i>	Oprethed <i>uprightness</i>	Modning <i>maturity</i>	Bærbeska- digelse <i>berry damage</i>	Meldug <i>mildew</i>
Rus nr. 6	1	3	1	3	3	1	3
Boskoop Giant	2	3	2	3	4	3	3
R. L. Schwarze	3	3	2	3	4	4	3
Baldwin	4	2	3	2	3	2	2
Risager	5	2	4	1	3	1	1
Frøkjær	6	3	2	2	3	2	4
Laxton Tinker	7	4	3	2	3	1	3
Amos Black	8	3	2	2	3	1	3
French Janzen	9	2	3	2	3	1	2
Wellington xxx	10	2	3	2	3	1	3
Wallace Seedling	11	2	3	3	3	1	2
Silvergieter	12	3	2	3	2	3	2
Mendip Cross	13	3	2	2	3	1	2
Westwick Choice	14	2	1	3	4	1	2
Baldwin Hilltop	15	2	2	2	3	1	2
Goliath	16	3	3	1	4	1	3
Malvern Cross	17	3	3	1	3	1	2
Cotswold Cross	18	2	3	3	4	1	2
Edina	19	3	3	1	4	4	3
Roodknop	20	3	2	3	4	1	1
Brødtorp	21	3	3	1	2	1	1
Wellington Blangsted	22	2	3	1	4	1	1
Daniels September	23	3	3	1	2	4	2
Westwick Triumph	24	2	1	3	2	1	3
Docz Altaja	25	4	1	3	3	3	1
Ukraina	26	4	1	2	1	1	1
Ribes ussuriense	27	3	4	3	3	4	2
Golubka	28	2	2	2	4	1	1
Bialoruska	29	3	2	3	1	1	1
Loszyckaja	30	3	2	3	4	4	1
Nr. 1	31	3	3	2	4	3	2
Kolchoznaja	32	3	3	1	1	1	2
Wystawocznaja	33	2	2	2	4	1	1
Seedling from China	34	1	3	2	4	4	2
Sopernik	35	3	1	3	3	1	3
Pamięć Miczurina	36	3	1	3	4	1	3
Stahanowka	37	2	4	2	3	1	3
Naples	38	1	2	2	4	1	2
Lepaan Musta 306	39	2	3	2	4	4	1
Pilemølle 1	40	2	2	3	4	1	2
Pilemølle 2	41	2	2	3	4	4	2
Ri 1758	42	2	1	1	4	1	1
Ontario	43	2	3	1	4	1	3
Saunders	44	3	2	3	3	1	4
Ri 1800	45	4	2	2	3	4	1
Topsy	46	2	2	3	4	1	2
Øjebyn	47	2	3	1	4	1	1

som blev udført på tilsvarende måde (*Groven*, 1971).

Af resultaterne fra 1971 ses, at 'Boskoop Giant', 'French Janzen', 'Baldwin' og 'Wellington xxx' havde en mere intens solbærsmag end 'Risager'. De øvrige sorter havde en intensitet, som var på højde med den for 'Risager'. Bedømmelserne fra 75/76 viste, at 'Saunders', 'Roodknop', 'Lepaan Musta', 'Westwick Triumph', 'Docz Altaja', 'Stahanowka' og 'French Janzen' havde en højere intensitet end 'Risager'. De øvrige sorter lå på højde med 'Risager'.

Indholdet af anthocyaniner varierede betydeligt, idet der hos nogle sorter som 'Roodknop' og 'Sopernik' var et forholdsvis lavt indhold i 75/76.

Syreindholdet varierede også betydeligt, idet det var lavt i 'Sopernik' og 'Wellington xxx' i 71. Sorter som 'Docz Altaja', 'Topsy' og 'French Janzen' havde et højt indhold i 75/76. Ascorbinsyreindholdet var lavt i 'Risager' og 'Docz Altaja'. Nogle sorter havde et højt indhold af ascorbinsy-

re. Dette gælder 'Roodknop', 'Sopernik', 'Stahanowka' og 'Topsy'. Indholdet af sukker (refraktometertørstof) varierede også en del.

Diskussion

Fastsættelse af kriterier for bedømmelsesegenskaber

Inden der gives en beskrivelse af de enkelte sorter, omtales i det følgende nogle af de egenskaber, som skal opfyldes, for at en sort kan betragtes som velegnet.

Udbyttet af bær er en meget vigtig egenskab, som må vurderes ud fra udbyttet pr. busk og det antal buske, der kan plantes pr. ha. Da det sidstnævnte har stærk relation til de maskinelle høstmetoder, og da det forsøg, som omtales i denne beretning, har været baseret på én planteafstand, er det urimeligt at lægge stor vægt på arealudbyttet. Det er derimod rimeligt at stille krav om, at udbyttet pr. busk skal være blandt de højeste.

Tabel 3. Resultater fra råvareanalyser og organoleptisk bedømmelse af solbærmarmelade for solbærsmag
Results from analyses of raw berries and organoleptical evaluation of jam for black-currant flavour

	Solbærsmag ¹⁾ <i>flavour</i>		Anthocyaniner ²⁾ <i>anthocyanins</i>		Syre ³⁾ <i>acid</i>		Ascorbinsyre <i>ascorbic acid</i>		Tørstof ⁴⁾ <i>dry matter</i>	
	0-10				g/100 g		mg/100 g		g/100 g	
	71	75/76	71	75/76	71	75/76	71	75/76	71	75/76
Boskoop Giant	8,5	5,4	1,0	0,7	3,3	3,3	130	114	15	12
Baldwin	8,3	—	0,6	—	3,6	—	135	—	15	—
Risager	6,8	5,1	1,0	1,0	3,1	3,1	96	168	16	12
French Janzen	7,8	6,2	0,9	0,9	3,6	3,6	—	138	13	10
Wellington xxx	7,7	—	0,7	—	2,9	—	166	—	15	—
Wallace Seedling	7,2	5,3	0,7	0,7	3,2	3,0	148	140	15	12
Roodknop	6,6	6,5	0,6	0,4	3,5	3,3	117	178	14	12
Westwick Triumph	—	5,9	—	0,9	—	3,0	—	126	—	13
Docz Altaja	—	6,5	—	0,4	—	3,9	—	95	—	13
Sopernik	6,9	5,1	0,7	0,4	2,9	3,3	181	173	15	12
Stahanowka	—	6,0	—	0,8	—	3,0	—	176	—	11
Lepaan Musta 306	—	6,1	—	0,8	—	3,1	—	123	—	12
Saunders	—	5,9	—	0,7	—	3,4	—	140	—	13
Topsy	—	5,2	—	0,7	—	3,7	—	191	—	12
Øjebyn	—	5,4	—	0,8	—	3,2	—	105	—	12

1) Karakter 0-10, hvor 10 = mest solbærsmag
scores 0-10, where 10 = highest black currant flavour

2) Relativt indhold, hvor Risager = 1
relative content, where Risager = 1

3) Beregnet som citronsyre (g/100 g)
calculated as citric acid (g/100 g)

4) Refraktometertørstof (g/100 g)
by refractometry (g/100 g)

På grund af stor individvariation i de enkelte sorter har det ikke været muligt at påvise sikre forskelle i udbyttet for hele forsøgsperioden. På kort sigt kan der ikke foretages noget herimod, ud over at undgå brug af sorter med stor individvariation. Da de mest dyrkede sorter som 'Baldwin' og 'Wellington xxx' har haft en variation på 39 og 45, er der i nærværende undersøgelse sat en øvre grænse for buskvariation på 50.

Hvis buskene er meget høje, kraftigtvoksende og tætlovede, vil det være vanskeligt at opnå en effektiv behandling af dem ved mekanisk høst, idet der vil være for meget plantemateriale at behandle. Når buskene er meget lave, spinkle eller svagt voksende, vil det også være vanskeligt at opnå en god høsteffektivitet, idet der vil være for lidt plantemateriale til, at maskinerne kan arbejde effektivt. For at være velegnet til maskinel høst blev det fastsat, at karakteren for buskstørrelse skulle være 2-3.

Til mekanisk høst må foretrækkes oprette buske uden nedliggende grene, idet dette vil give den bedste høsteffektivitet. Udbredte buske med nedliggende grene vil være uegnede, da grene på langs i rækken vanskeligt fanges af maskinerne. Desuden vil bærrerne på nedliggende grene lettere blive tilsmudset med jord, hvilket vil kræve vask før frysning og dermed øge risikoen for mekaniske beskadigelser, der giver væsketab og vanskeligheder ved løsfrysning. Buske med nedliggende grene kan gøres bedre egnede til maskinel høst ved beskæring. Dette vil sandsynligvis medføre en udbyttenedgang og vil i alle tilfælde være omkostningsforøgende. For at være velegnede til mekanisk høst blev det fastsat, at karakteren for åbenhed skulle være under 4.

Mekanisk høst indebærer, at alle bær høstes samtidig, hvorfor modningsensartetheden bliver en vigtig egenskab. Når der findes umodne bær eller grønne bær i råvaren, vil dette give et lavt saftudbytte ved presning, og det vil give anledning til hårde bær i syltetøj. For at opnå en velafbalanceret og god solbærsmag i produkter som saft og marmelade er det endvidere vigtigt, at bærrerne er ensartet og godt udviklede. Umodne bær giver bitter smag i saft og uheldig konsistens i syltetøj. For at være egnede til maskinel høst blev

det fastsat, at karakteren for modningsensartethed skulle være over 2.

Bærrerne skal være lette at ryste af uden at gå itu. Beskadigede bær er umulige at løsfryse og vil give forarbejdningstab. Det må derfor kræves, at bærrerne tåler den mekaniske behandling uden at gå i stykker. For at være egnede til mekanisk høst blev det fastsat, at karakteren for beskadigelse skulle være under 3.

Da angreb af meldug kan bekæmpes, vil det være urimeligt at undlade dyrkning af sorter, der ellers er velegnede, selv om de angribes kraftigt af meldug uden behandling. Da meldugbekæmpelse vil være omkostningsforøgende og måske kan give problemer med overholdelse af karenstider, må de mest modtagelige sorter anses for mindre egnede. Karakteren for meldugangreb blev fastsat til at skulle være under 4.

Tilbøjelighed til at drysse ved modning må betragtes som en absolut uønsket egenskab, fordi det vil vanskeliggøre planlægningen af plukningen.

Ved vurdering af analyseresultater på råvaren med henblik på fremstilling af marmelade må erindres, at sukker og syre tilpasses ved forarbejdningen. Ved saftfremstilling kan sukkerindholdet justeres. Der er derfor ingen årsager til at lægge særlig vægt på disse egenskaber ved sortsvurderingen. Derimod bør der lægges stor vægt på indholdet af anthocyaniner, da det er disse, som giver produkterne deres farve. Ved en visuel bedømmelse af produkter af marmelade og saft fandtes, at et indhold på 40 pct. af indholdet i 'Risager' var for lidt. Når indholdet var over 60 pct. af indholdet i 'Risager' havde produkterne en tilfredsstillende farve, som kunne bevares udmærket under normale lagringsforhold.

Indholdet af ascorbinsyre er selvfølgelig vigtigt, men det er urealistisk at udvælge for stærkt efter denne egenskab, da det først og fremmest skal være muligt at dyrke og høste en sort rationelt.

Solbærsmagen er meget vigtig, idet det må være naturligt at kræve en passende aromaintensitet i marmelade og saft.

På grundlag af ovenstående diskussion blev fastsat følgende grænser for valg af sorter ud fra

smagsmæssige egenskaber og råvareanalyser:

1. solbærsmag signifikant højere end 'Risager'
2. farve mere end 60 pct. af indhold af anthocyanin i 'Risager'
3. ascorbinsyre over 130 mg/100 g

Valg af velegnede sorter

På baggrund af karakterer for buskegenskaber, modningsensartethed, mekanisk beskadigelse, dryssetilbøjelighed og meldugmodtagelighed blev der udskudt 39 sorter, som efter de opstillede kriterier måtte anses som uegnede eller mindre velegnede. De sorter, som blev anset for velegnede, var:

4. 'Baldwin'
9. 'French Janzen'
10. 'Wellington xxx'
11. 'Wallace Seedling'
15. 'Baldwin Hilltop'
35. 'Sopernik'
36. 'Pamiat Miczurina'
46. 'Topsy'

I tabel 4 findes en oversigt, hvoraf det fremgår, hvorfor de øvrige sorter blev udskudt.

Buskenes åbenhed eller oprethed har, sammen med tilbøjelighed til beskadigelse og uens modning, været medvirkende årsag til, at mange sorter er udeladt. 'Roodknop' er kun udeladt på grund af dryssetilbøjelighed, medens 'Frøkjær' og 'Amos Black' kun er udeladt på grund af for stor meldugmodtagelighed.

Da 'Baldwin' og 'Baldwin Hilltop' har opnået samme bedømmelsesresultat og i øvrigt ligner hinanden meget, er der ingen grund til at medtage 'Baldwin Hilltop' i et sortssortiment. 'Pamiat Miczurina' er desværre ikke blevet bedømt smagsmæssigt, og da der ikke vides nok om denne sort, må den undersøges nærmere, inden den kan anbefales til dyrkning.

For de øvrige 6 sorter ses det af tabel 3, at 'Wallace Seedling', 'Sopernik' og 'Topsy' ikke har haft en signifikant bedre smag end 'Risager'. 'Sopernik' har heller ikke i 75/76 opfyldt kravet om at indeholde 60 pct. af farvestofindholdet i 'Risager'.

I tabel 5 findes resultater fra bestemmelse af bærudbyttet pr. busk, bær pr. klasse samt blomstrings- og høstdatoer for nogle af de bedste sorter, hvoraf 'Sopernik', 'Pamiat Miczurina' og 'Topsy' må betragtes som mindre velegnede af de oven for nævnte årsager.

Konklusion

Til dyrkning i plantager med henblik på maskinel høst og anvendelse til industriel fremstilling af saft og marmelade må følgende sorter anses for velegnede:

- 'Baldwin'
- 'French Janzen'
- 'Wellington xxx'
- 'Wallace Seedling'

Sorter som 'Sopernik', 'Pamiat Miczurina' og 'Topsy' må undersøges nærmere blandt andet med hensyn til valg af optimalt høsttidspunkt og forskellige dyrkningsforhold. Endvidere mangler der nærmere undersøgelse af saftudbytte ved presning, som ikke er medtaget i denne beretning.

Beskrivelse af sorterne

1. 'Rus nr. 6' (Sopernik)

En gammel russisk sort, der kom her til landet i 1955.

Kraftigtvoksende, middelhøj, opret til udbredt busk, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange, lidt løse, med langstilkede, store, lidt uens modne bær, der er nemme at plukke og ikke går itu ved maskinel høst.

Modner middeltidligt og har meget kraftig, dog ret sød smag, men buskene angribes kraftigt af meldug/stikkelsbærdræber.

2. 'Boskoop Giant'

En hollandsk sort, som kom frem omkring 1885.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret til let udbredt, ret åben, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange, løse, med langstilkede, store, ensartet modne bær, der sidder ret fast, så de kan gå i stykker ved mekanisk høst.

Modner tidligt og har kraftig, sød smag, angribes ret kraftigt af meldug.

Tabel 4. Årsagen til at sorter er bedømt som uegnede
Reasons for rejection of some varieties

Sort nr. variety no.	Busk variation bush variation	Åbenhed openness	Oprethed uprightness	Størrelse bush size	Modning maturity	Beskadigelse damage to berries	Drysning fruit fall	Meldug mildew
Rus nr. 6	1	x						
Boskoop Giant	2							
R. L. Schwarze	3					x		
Risager	5	x	x			x		
Frøkjær	6							x
Laxton Tinker	7			x				
Amos Black	8							x
Silvergieter	12	x			x	x	x	
Mendip Cross	13	x						
Westwick Choice	14	x						
Baldwin Hilltop	15							
Goliath	16		x					
Malvern Cross	17	x	x					
Cotswold Cross	18	x						
Edina	19	x	x			x		
Roodknop	20						x	
Brødtorp	21		x		x			
Wellington Blangsted	22	x	x					
Daniels September	23		x		x	x		
Westwick Triumph	24	x			x			
Docz Altaja	25				x			x
Ukraina	26			x	x	x		
Ribes ussuriense	27	x		x		x		
Golubka	28	x						
Bialoruska	29				x			
Loszyckaja	30							
Nr. 1	31					x		
Kolchoznaja	32		x		x	x		
Wystawocznaja	33							
Seedling from China	34			x		x		
Stahanowka	37	x						
Naples	38			x				
Lepaan Musta 306	39					x		
Pilemølle 1*)	40							
Pilemølle 2	41					x		
Ri 1758	42		x					
Ontario	43		x					
Saunders	44							
Ri 1800	45	x		x		x		x
Øjebyn	47		x					

*) for tætløvet til maskinhøst

Table 5. Udbytte, bær pr. klase, blomstrings- og høstdato for 7 sorter
Yield, berries per cluster, flowering and harvest date

	kg/busk <i>kg/bush</i>	g/bær <i>g/berry</i>	Bær/klaser <i>berries/cluster</i>	Blomstring <i>flowering</i>	Høst <i>harvest</i>
Baldwin	3,0	0,59	6,4	20/5	3/8
French Janzen	3,5	0,68	5,0	23/5	30/7
Wellington xxx	3,1	0,74	5,2	17/5	2/8
Wallace Seedling	3,0	0,57	5,9	17/5	2/8
Sopernik	3,2	0,88	4,9	17/5	2/8
Pamiat Miczurina	3,5	0,55	5,2	18/5	27/7
Topsy	3,5	0,72	5,0	17/5	28/7

3. 'Rosenthals Langtraubige Schwarze'

Sorten er fremkommet hos Rosenthal i Röhtha, Tyskland og ligner 'Boskoop Giant' til forveksling.

Væksten er kraftig, og busken bliver høj, opret til lidt udbredt, ikke så åben som 'Boskoop Giant', velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange med langstilkede, store, ensartede modne bær, der er nemme at plukke, men som også nemt går itu.

Tidligt moden, med kraftig, ret sød smag, angribes ret kraftigt af meldug.

4. 'Baldwin'

En gammel engelsk sort af ukendt oprindelse, har været dyrket i over 100 år.

Væksten er middelkraftig, og busken lav, ret bred og åben, velegnet til maskinel høst, men kunne godt være noget større.

Klaserne er ret korte, men middelstore til store, lidt uensartet modne bær, der sidder godt fast, uden dog at gå itu ved høst.

Modner middeltidligt og har mild, lidt syrlig smag, angribes moderat af meldug.

5. 'Risager'

Udvalgt ved Hornum i en population frøplanter af 'Brødtorp'.

Væksten er middelkraftig, og busken er middelhøj, bred, udbredt og ret åben, på grund af nedliggende grene ikke helt velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange, med middelstore, ret langstilkede, lidt uensartet modne bær, der nemt går af ved høst, uden at gå itu.

Modner tidligt og har meget mild, sød smag, angribes ikke af meldug.

6. 'Frøkjær'

Er fundet hos planteskoleejer Frøkjær Jensen, Tikøb, og er nærmest en 'Goliath'-type.

Væksten er kraftig, og busken middelhøj til høj, opret til udbredt, lidt åben, nem at maskinhøste.

Klaserne er middellange med store, lidt uensartede modne bær, der sidder fast, uden dog at gå itu ved høst.

Modner temmelig sent og har mild, lidt sød smag, angribes temmelig kraftigt af meldug.

7. 'Laxton Tinker'

Sorten er fremkommet i 1921 hos Laxton Bros., Bedford, England.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret til lidt overhængende. På grund af sin størrelse ikke udpræget velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange med middelstore, lidt uensartede modne bær, der ikke går itu ved høst.

Modner sent og har ret stærk, syrlig smag, angribes moderat til kraftigt af meldug.

8. 'Amos Black'

Tiltrukket i 1927 ved East Malling, England, som krydsning mellem 'Goliath' og 'Baldwin', på markedet i 1951.

Væksten er kraftig, og busken middelhøj til høj, opret til udbredt, lidt åben, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er korte, med middelstore til store, kortstilkede, lidt uens modne bær, der nemt lader sig høste, uden at gå itu.

Modner sent og har kraftig, lidt sød smag, angribes ret kraftigt af meldug.

9. '*French Janzen*'

En hollandsk selektion af den franske sort '*French Black*' eller '*Merveille de la Gironde*', der er af ukendt oprindelse.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, let udbredt, åben, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange, med langstilkede, middelstore bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner temmelig sent og har kraftig, syrlig smag, angribes moderat af meldug.

10. '*Wellington xxx*'

Tiltrukket ved East Malling, England, i 1913, som krydsning mellem '*Boskoop Giant*' og '*Baldwin*', på markedet i 1927.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, bredtvoksende, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange med middelstore lidt uens modne bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner sent og har sød smag, angribes normalt kraftigt af meldug.

11. '*Wallace Seedling*'

Fremkommet hos Messrs. Wallace and Son, England, og ligner '*Baldwin*' meget.

Væksten er middelkraftig, og busken lav til middelhøj, bred, lidt åben, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore med middelstore bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner middeltidligt og har mild, lidt syrlig smag, angribes moderat af meldug.

12. '*Silvergietter*'

Fremkommet hos Jr. C. M. van der Slikke, Holland, i 1926 med '*Boskoop Giant*' som en af forældrene.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret, ret åben, med lange grene, der egner sig godt til maskinhøst.

Klaserne er middellange, med store, noget uens modne bær, med tendens til frugtfald ved modningstid. Bærrene sidder løst, men går itu ved høst.

Modner tidligt og har mild, sød smag, angribes moderat af meldug.

13. '*Mendip Cross*'

Tiltrukket ved Long Ashton, England, i 1920, som krydsning mellem '*Baldwin*' og '*Boskoop Giant*', på markedet i 1932.

Væksten er kraftig, og busken middelhøj, noget udbredt med mange skud, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore med middelstore til store, lidt uens modne bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst. Bliver let overmoden før de sidste bær er helt modne.

Modner tidligt og har mild, lidt syrlig smag, angribes moderat af meldug.

14. '*Westwick Choice*'

Tiltrukket ved Westwick Fruit Farm, Norfolk, England, omkring 1913, ved krydsning mellem '*Baldwin*' og '*French Black*'.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj og kompakt, med lange skud, opret, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange med middelstore, ensartet modne bær, der sidder ret løst og ikke går itu ved høst.

Modner sent og har kraftig, lidt syrlig smag, angribes moderat af meldug.

15. '*Baldwin Hilltop*'

En selektion af '*Baldwin*', udført omkring 1910 hos Hilltop Fruit Farm, Ledbury, England, ligner denne meget.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, bred, ret åben, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange med middelstore, lidt uens modne bær, der sidder fast, uden dog at gå itu ved høst.

Modner middeltidligt og har kraftig, lidt syrlig

smag, angribes moderat af meldug som '*Baldwin*'.

16. '*Goliath*'

Selektion af '*Victoria*' (en over 100 år gammel sort), udført hos G. P. Berry, England.

Væksten er kraftig, og busken middelhøj til høj, opret til udbredt og på grund af åben vækst og udbredte grene ikke særlig velegnet til maskinel høst.

Klaserne er korte, kompakte, ens modne, med store, kortstilkede bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner sent og har kraftig sød/sur smag, angribes kraftigt af meldug.

17. '*Malvern Cross*'

Tiltrukket ved Long Ashton, England, i 1920, ved en krydsning af '*Baldwin*' og '*Victoria*'.

Væksten er kraftig, udbredt og åben, ikke egnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange, med middelstore, ensartede modne bær, der ikke går itu ved høst.

Modner sent og har mild og sød smag, angribes moderat af meldug.

18. '*Cotswold Cross*'

Tiltrukket ved Lang Ashton, England, i 1920, ved en krydsning mellem '*Baldwin*' og '*Victoria*'.

Væksten er middelkraftig, og busken er høj, opret til udbredt, ret velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange med store, ens modne bær, der høstes nemt og ikke går itu.

Modner sent og har mild sur/sød smag, angribes moderat (lidt mindre end foregående) af meldug.

19. '*Edina*'

Fremkommet omkring år 1900 og ligner '*Goliath*' meget.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret til udbredt, lidt åben, ikke velegnet til maskinel høst.

Klaserne er korte, kompakte, med middelstore, ens modne, kortstilkede bær, der sidder fast og nemt går itu ved høst.

Modner sent og har kraftig, lidt syrlig smag, angribes kraftigt af meldug.

20. '*Roodknop*'

Er fundet i Groningen i Holland, som frøplante i en '*Goliath*'-plantning.

Væksten er kraftig, og busken middelhøj, opret, ret bred, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore til store med store, langstilkede, ens modne bær, der er nemme at høste, og som ikke går itu. Drysset let, når de er modne.

Modner middeltidligt og har god, sød smag, angribes kun lidt af meldug.

21. '*Brødtorp*'

Er af ukendt finsk oprindelse og har fået navn efter det første dyrkningssted.

Væksten er kraftig, og busken tæt, lav, meget udbredt, næsten nedliggende. Uegnet til maskinel høst på grund af nedliggende grene og tæt, sammenfiltret vækst.

Klaserne er middellange med middelstore, langstilkede, uens modne (grundet den tætte busk), der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner tidligt og har mild, god smag, angribes ikke af meldug.

22. '*Wellington Blangsted*'

Udvalgt type af '*Wellington*', der ikke findes på markedet mere.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret til udbredt, ret åben, hvorfor den ikke er særlig egnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange, kompakte, med middelstore, ens modne bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner sent og har kraftig, sød smag, angribes kun lidt af meldug.

23. '*Daniels September*'

Fremkommet 1915 hos Daniels Bros., England, sandsynligvis som en mutation af '*Baldwin*', som den ligner meget.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret, lidt overhængende, ikke velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange med middelstore, noget uens modne bær, der sidder godt fast og går itu ved høst.

Modner sent og har kraftig, lidt syrlig smag, angribes moderat af meldug.

24. *'Westwick Triumph'*

Tiltrukket ved Westwick Fruit Farm i 1913, muligvis ved en krydsning mellem *'Boskoop Giant'* og *'French Black'*.

Væksten er middelkraftig, og busken er middelhøj, opret, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er korte til middellange, med middelstore til små, noget uens modne bær, der sidder fast, men ikke går itu ved høst.

Modner sent og har mild, sød smag, angribes moderat til ret kraftig af meldug.

25. *'Docz Altaja'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten meget kraftig, og busken meget høj, opret, ikke egnet til mekanisk høst på grund af stor vækst og få bær.

Klaserne er korte, kompakte med middelstore, ens modne bær, der sidder fast og er tilbøjelige til at gå itu ved høst.

Modner tidligt og har kraftig, lidt sødlig, ikke ret god smag, angribes kun lidt af meldug.

26. *'Ukraina'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret til udbredt, ikke særlig velegnet til mekanisk høst på grund af den kraftige vækst og de få bær.

Klaserne er ret lange med meget små, uens modne bær, der sidder meget fast, uden dog at gå itu ved høst.

Modner sent og smagen er kraftig, lidt syrlig, angribes kun lidt af meldug.

27. *'Ribes ussuriense'*

Hjemmehørende i området fra Manchuriet til Korea.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret til lidt udbredt, temmelig åben med spinkle grene, som sammen med de få bær bevirker, at den ikke er særlig velegnet til mekanisk høst.

Klaserne er meget korte med få middelstore til store, lidt uens bær, der meget nemt går itu ved høst.

Modner tidligt og har en melet, meget sur, ikke god smag – ingen solbærsmag.

28. *'Golubka'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret til lidt udbredt, med grene, der selv om de er lidt udbredte, let lader sig høste med maskine.

Klaserne er korte med små, ensartet modne bær, der let lader sig høste uden at gå itu.

Modner middeltidligt og har kraftig, syrlig til sur smag, angribes kun meget lidt af meldug.

29. *'Bialoruska'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret, velegnet til maskinel høst, den bærer dog næsten ikke bær, hvorfor den betegnes som uegnet.

Klaserne er meget korte, med små til middelstore, uens modne bær, der ikke går itu ved høst, men udbyttet er ekstremt lille.

Modner sent og har en mild, syrlig/sød smag, angribes kun lidt af meldug.

30. *'Loszyckaja'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er kraftig, og busken meget høj, opret, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore, med langstilkede, middelstore, ens modne bær, der er bløde og let går itu ved høst.

Modner tidligt og har meget kraftig, syrlig, ubehagelig smag, angribes kun lidt af meldug.

32. *'Kolchoznaja'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten kraftig, og busken meget høj, opret og udbredt til nedliggende (de yderste grene).

Klaserne er lange med langstilkede, middelstore, meget uens modne bær, der sidder godt fast, men ikke går itu ved høst.

Helt uegnet til mekanisk høst, da der sidder modne, halvmodne og umodne bær på samme busk.

Modner meget sent og har middelkraftig, lidt syrlig smag, angribes moderat af meldug.

33. *'Wystawocznaja'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, udbredt, men ikke nedliggende, kan være vanskelig at høste maskinelt.

Klaserne er middellange med store, langstilkede, ens modne bær, der slipper nemt uden at gå itu.

Modner tidligt og har kraftig, syrlig, ret god smag, angribes kun lidt af meldug.

34. *'Seedling from China'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er meget svag, og busken meget lav og uegnet til mekanisk høst.

Klaserne er middelstore med kortstilkede, middelstore, ens modne bær, der er bløde og let går itu ved høst.

Modner middeltidligt, og bærrerne har en ram (ingen solbærsmag) smag, angribes moderat af meldug.

36. *'Pamiat Miczurina'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten kraftig, og busken høj, opret, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange, med langstilkede, små til middelstore, ens modne bær, der ikke går itu ved høst.

Modner tidligt og har en kraftig, lidt sur smag, angribes moderat af meldug.

37. *'Stahanowka'*

Modtaget fra Research Institute of Pomology, Skierniewice, Polen.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret til udbredt, lidt spinkel og åben, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er lange, kompakte med middelstore, kortstilkede, lidt uens modne bær, der ved høst nemt falder af uden at gå itu.

Modner tidligt og har en kraftig, syrlig smag, angribes moderat til kraftigt af meldug.

38. *'Naples' ('Black Naples')*

Sorten, der er af engelsk oprindelse, er meget gammel og har været i kultur siden 1826.

Væksten er svag til middelkraftig, og busken lav, opret til udbredt, ikke udpræget velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore, med langstilkede, små, til middelstore, ens modne bær, der falder nemt af og ved høst ikke går itu.

Modner tidligt og har en kraftig, god, lidt sød solbærsmag, angribes moderat af meldug.

39. *'Lepaan Musta 306'*

Finsk oprindelse. Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret til udbredt, åben, kan maskinhøstes, men er ikke udpræget velegnet.

Klaserne er korte, kompakte, med kortstilkede, middelstore, ens modne bær, der sidder godt fast, hvorfor de vil gå itu ved høst.

Modner ret tidligt og har god, sød smag, angribes *ikke* af meldug.

40. *'Pilemølle 1'*

Modtaget i 1968 fra Tåstrup, Danmark.

Væksten er middelkraftig, og busken lav til middelhøj, opret til udbredt, ret tætlovet. Ikke udpræget velegnet til maskinel høst (for udbredt og for tæt).

Klaserne er middelstore med langstilkede, middelstore, ens modne bær, der sidder løst og ikke går itu ved høst.

Modner tidligt og har middelkraftig, god, let syrlig smag, angribes moderat af meldug.

41. *'Pilemølle 2'*

Modtaget 1968 fra Tåstrup, Danmark.

Væksten er middelkraftig, og busken lav til middelhøj, opret til udbredt, ret tætlovet, kan maskinhøstes.

Klaserne er middelstore med langstilkede, middelstore, ens modne bær, der sidder fast og går itu ved høst.

Modner tidligt og har middelkraftig, god sur/sød smag, angribes moderat af meldug.

42. 'Ri 1758'

Modtaget 1968 fra Balsgård, Sverige. Fremkommet som krydsning mellem 'Amos Black' og 'Brødtorp' og ligner mest 'Brødtorp'.

Væksten er middelhøj, meget udbredt til nedliggende, og da den samtidig er meget tæt, egner den sig ikke til maskinel høst.

Klaserne er middellange til lange, med langstilkede, ens modne, store bær, der sidder ret fast, uden dog at gå itu ved høst.

Modner tidligt og har kraftig, god, sød solbærsmag, angribes *ikke* af meldug.

43. 'Ontario'

Fremkommet 1907 hos William Saunders, London, Ontario, Canada.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret til udbredt, med ret nedliggende grene, derfor ikke særlig velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange med små til middelstore, ens modne bær, der slipper nemt uden at gå itu ved høst.

Modner tidligt og har kraftig, god, syrlig solbærsmag, angribes moderat til ret kraftigt af meldug.

44. 'Saunders'

Fremkommet 1887 hos William Saunders, London, Ontario, Canada.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore med små, lidt uens modne bær, der ved høst falder nemt, uden at gå itu.

Modner tidligt og har god, kraftig, lidt syrlig smag, angribes ret kraftigt af meldug.

45. 'Ri 1800'

Modtaget 1968 fra Balsgård, Sverige. Fremkommet som krydsning mellem 'Consort' og 'Kajaanin Musta', er lidt mindre end 'Consort'.

Væksten er kraftig, og busken høj, opret til overhængende, ikke helt velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middelstore med store, ret ens modne bær, der sidder fast og let går itu ved høst.

Modner tidligt og har god, sur/sød solbærsmag, angribes ikke ret meget af meldug.

46. 'Topsy'

Fremkommet 1890 hos Williams Saunders, London, Ontario, Canada, som krydsning mellem *Demsey's black currant* og *Houghton* stikkelsbær.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, opret til svagt udbredt, mange bær, lidt løv, velegnet til maskinel høst.

Klaserne er middellange, med ret store, ens modne bær, der sidder løst og falder af uden at gå itu.

Modner tidligt og har god, ret sød smag, angribes moderat af meldug.

47. 'Øjebyn'

Oprindelse ukendt, fundet i Øjebyn, udvalgt ved Trædgårdsforsøksstationen i Øjebyn.

Væksten er middelkraftig, og busken middelhøj, ret udbredt, kan ligesom 'Risager' give lidt vanskeligheder ved maskinel høst.

Klaserne er middellange, med store, ens modne bær, der slipper nemt og ikke går itu ved høst.

Modner tidligt og smagen er god, ret sød, angribes *ikke* af meldug.

Erkendtlighed

Vid. ass. O. Vang-Petersen har ydet værdifuld bistand ved indsamling af data og litteratur.

Litteratur

Christensen, P. E. (1980): Ascorbinsyrebestemmelse. – Arbejdsrapport A 84.

Eidstuen, Bjørn (1972a): Solbærsorternes egnethed for industriel bearbejdning. INF-information nr. 4. Institut for Næringsmiddelforskning, Oslo.

Eidstuen, Bjørn (1972b): Sammenlignende undersøgelser av mekanisk høstede og håndplukkede solbær. INF-information nr. 4. Institut for Næringsmiddelforskning, Oslo.

Groven, I. (1962): Sortsforsøg med solbær. Tidsskr. Planteavl 65, 411–434.

- Groven, I.* (1962): Forsøg med beskæring af solbær- og stikkelsbærbuske. Tidsskr. Planteavl 65, 369–383.
- Groven, I.* (1971): Sortsforsøg med solbær. Tidsskr. Planteavl 75, 433–445.
- Kaack, K.* (1972): Smagsbedømmelse af frugt og grønsager. Tidsskr. Planteavl 76, 604–610.
- Petersen, Ernst* (1977): Beskrivelse af Danpluk solbær- og ribsplukningsmaskine samt dyrkningsteknik i forbindelse med maskinplukning. Frugtavleren 6, 179–182.
- UPOV* (1976): Guidelines for the conduct of tests for distinctness, homogeneity and stability. International Union for the Protection of New Varieties of Plants: T6 40/3. Black currant (*Ribes nigrum* L.).
- Vang-Petersen, O. & Kaack, K.* (1979): Høsttidspunkt for solbærsorten 'Baldwin' (*Ribes nigrum*). Tidsskr. Planteavl 83, 324–329.
- Manuskript modtaget den 3. november 1980.